

SERMO XXXVII.

De Passione Domini I.

Sermo iste qui eruitur ex quinque codicibus Florentinis, nempe Bibl. Laur., Plut. xvii, cod. xxxix, fol. 21; Plut. xxx sinist., cod. ii, fol. 16, Plut. xxxiii sinist., cod. iv, fol. 132 b; Bibl. Ædil., cod. cxli, fol. 2, et cod. cxliii, fol. 201; tantis abundat ridiculis sententiis, ut rhetori cuidam, non autem sancto Augustino tribuendus videatur, quamquam ejus nomen ubique habeat. Sit in appendice post sermonem appendicis clvi, cum numero de Passione viii.

SYNOPSIS.

I. Christus in meridiano patitur. II. Mundus, Christo moriente, tenebris obruitur. III. Christi resurrectio et ascensio.

I. SAPIENTISSIMUS Salomon, fons sapientiæ, censor justitiæ et magister disciplinæ, in Canticis canticorum sic affatus est dicens: « Ubi pascis? ubi manes? in meridiano¹. » Quis interrogabat, et quem interrogabat? Vox est Spiritus interrogantis Dominum Christum. « Ubi pascis? ubi manes? » Et ille: « In meridiano. » Et miramur, fratres charissimi (1), quod interrogat Spiritus sanctus, eo quod (2) non habet corpus, cujus totus est (3) mundus; qui ante (4) tempus

¹ Cant. i, 6.

(1) Cod. cxliii dilectissimi. — (2) Sic cod. cxliii; cod. xxxix eoque. — (3) Cod. cxli in cujus potestate totus est. Cod. iv cui totus natus est. — (4) Sic cod. cxliii; cod. xxxix quia an.

fuit, nec initium habuit, sic nec aliquando finem habebit. Neque æternitas habet ætatem, aut aliquando finem, quæ (1) nescit originem. Sed ad hoc Spiritus sanctus cogit de passione sua Dominum Christum dicere, ita ut (2) populus qui ignorabat, possit audire: « Ubi pascis? » id est, ubi pateris? Et Dominus respondet (3): « In meridiano. »

II. Cum in sexta hora per medium cœli spatium sol igneus in sua libra penderet, et axe flammigero divisa mensura cœli, subjectas umbras clypeo vibrante (4) colligeret, cum mundi penderet umbra, et inferi simul in nocte (5), sic omnis Judæa vestita est cæcitate, quando furibundo impetu clamabat (6): « Crucifige, crucifige⁴. » Sicut omnis creatura sexta hora non vidit solem, sic quidquid sub cœlo jacebat didicit majestatem. Parva enim dico; sic lumen Christi, qui « In sole posuit tabernaculum suum², » universas gentes collegit, et conscientias nostras temporum nocte (7) totus intravit. Pependit in cruce sexta hora Dominus Christus, et sol pependit, ut famulus. Cum latus Christi lancea perforatur, « Ab hora sexta usque in horam nonam³, » solis claritas jugulatur. Luget cœlum auctorem, perdidit (8) oculum dies, et orbatus facula cœli, velut nox factus (9) est dies, et subito adveniens nox excæcat claritatem. Propterea in passione Domini Christi velut nox facta est dies, quia in ejus resurrectione nox inclaruit (10) ut dies, sicut scriptum est: « Quia (11) tenebræ non obscurabuntur a te, et nox sicut dies illuminabitur⁴. » Pecca-

¹ Luc. xxiii, 21. — ² Psal. xviii, 6. — ³ Matth. xxvii, 45. — ⁴ Psal. cxxxviii, 12.

(1) Sic cod. ii; cod. xxxix, qui. — (2) Sic cod. iv; in cæteris deest ita. — (3) Codd. respondit. — (4) Cod. iv breviant. — (5) Sic codd. i: Qui potest capere, capiat. — (6) Sic cod. ix; cod. xxxix clamabant. — (7) Sic cod. xxxix; cod. cxliii temporum noctes. Neutrum captu facile; forte legendum tempore noctis. — (8) Sic cod. xxxix; cod. ii perdit. — (9) Codd. facta est. — (10) Cod. xxxix declaravit; cod. ii declaruit, pro quo posuimus inclaruit. — (11) Sic cod. cxliii; cod. xxxix qui.

ret (1) enim creatura, si non lugeret Creatorem, vel si dies suam non conscinderet (2) vestem. Judæa jure admisisset (3) sacrilegium, si non in crimine suo sexta hora palparet, et solis cæcitas testimonium perhiberet. Antecedit Dominum ad inferos dies. Nox æterna (4), quod ignorabat, didicit; dies noctem, quam nesciebat, expavit, dicente David: « In sole posuit tabernaculum suum. » Bene ostendit tabernaculum suum Christus crucem, hospitium corporis sui, in qua unius machina materiæ (5) jugulati sunt inferi. Adhuc pendet in materia Christi (6) corpus, et jam (7) debellatur (8) infernus. Timent terrorem Tartara majestatis (9). Peregrina mors ad inferos, dum decipit, fugit; a suis sedibus mors exclusa, currit ad cælum; cælum (10) videt, quam (11) non noverat, noctem. Pallent astra, tremunt (12) terra, turbantur elementa, procedunt ex suis tumulis funerata (13). Neque enim sepulcra aliquam partem corporis tenere potuerant, quando gehenna simul crepuerat (14) tota.

III. Ad hoc enim (15) reversus est dies ad proprium statum, quia ad verum (16) diem reversus est auctor qui fecit hunc diem, sicut scriptum est: « Hæc est dies, quam fecit Dominus. » Propterea elementa recipiunt speciem suam, quia, si omnia cum ruina mundi perirent, hodie non esset (17) qui timeret. Et ideo in fide Christi totus

¹ Psal. cxvii, 24.

(1) Sic cod. ii; cod. xxxix *peccaverat*. — (2) Sic cod. cxliii; cod. cxlii *scinderet*; cod. xxxix *consideret*. — (3) Codd. *admiserat*. — (4) Sic cod. xxxix; cod. iv addit *est*. — (5) Sic cod. ii; cod. xxxix *unius materiæ destina*; cod. iv *materies destinata*. — (6) Deest *Christi* in cod. cxliii. — (7) Sic cod. ii; cod. xxxix *etiam*. — (8) Sic cod. cxliii; cod. xxxix *debellatus*. — (9) Sic cod. ii; cod. xxxix *Tartari majestatem*; cod. iv *tamen terrore Tartari majestate peregrina, Mors, etc.* — (10) Hanc vocem addidimus, sine qua nullus est sensus. — (11) Sic cod. ii; cod. xxxix *quem*. — (12) Sic cod. ii; cod. xxxix *tremet*. — (13) Sic cod. ii; cod. xxxix *funera*. — (14) Sic cod. xxxix; cod. ii *excrepuerat*. — (15) Deest *enim* in cod. ii. — (16) Sic cod. cxliii; cod. xxxix *adventum*. — (17) Codd. *erat*.

mundus unus est locus; adeo (1) hoc nomen per terras volavit. Navigavit per undas, quia Spiritus non habet iter, nec fides (2) aliquando quærit vectorem. Quid dictura est Judæa adversus Dominum Christum, quem natum stella flammigera demonstravit, et (3) passum solis cæcitas declaravit? Jam perdidit æstimationem suam humana perfidia, quia natum Dominum audivit, passum vidit. Expavit populus post resurrectionem, videndo novum, post inferos sanum. Et post clavos et mortem, ipsum iterum ad Patrem vehiculo (4) lucis usque ad cælos volantem (5) populus supinis vultibus adorabat. Et ne totus abiret, per sacramentum corporis in nostris cordibus (6) sese dividit (7), dum eum intra conscientiam nostram per fidem portamus. Martyria per sanguinem, virginitas per pudorem, totiusque (8) populi cætus adorabant (9), non flentes, sed gaudentes, quia ostendit nobis breve (10) iter ad cælos Dominus Christus qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

(1) Sic cod. ii; cod. xxxix *a Deo*. — (2) Deest *fides* in cod. cxliii. — (3) Sic cod. cxliii; cod. xxxix *ut*. — (4) Sic cod. cxliii; cod. xxxix *vehiculos*. — (5) Sic cod. ii; cod. xxxix *ipse.. volare*; cod. iv *evolare*. — (6) Sic cod. xxxix; cod. ii *corporibus*. — (7) Sic cod. xxxix; cod. iv *se induit*. — (8) Sic cod. ii; cod. xxxix *totusque*. — (9) Sic cod. ii; cod. xxxix *adorabat*. — (10) Cod. xxxix addit *tempus*, quod deest in cod. iv, ubi nec legitur *breve*. Cod. cxlii *quod ostendit*.

SERMO XXXVIII.

De Passione Domini II.

Hic sermo eruitur ex cod. Cassin. CCCLXXXVII, fol. 115. Nomen auctoris nullum præfert; sed sancto Ambrosio potius quam sancto Augustino videtur tribuendus, utpote qui longioribus et numerosioribus periodis confletur. Sententiarum nobilitas cum styli dignitate apprine concordat. Locus ejus post præcedentem cum numero de Passione Domini IX.

SYNOPSIS.

I. Christus vera hostia veterum figurarum impletiva. II. Christus hirco, vitulo, et vitulæ rufæ merito comparatur. III. Passionem dominicam summa cum devotione celebrent Christiani.

» Christus assistens Pontifex futurorum honorum per
 » amplius et perfectius tabernaculum non manufactum,
 » id est, non hujus creationis, neque per sanguinem
 » hircorum et vitulorum, sed per proprium sanguinem
 » introiit semel in sancta, æterna redemptione
 » inventa, » et reliqua¹.

I. Doctor gentium in fide et veritate, Paulus apostolus in legitimis cæremoniis et sacrificiis ab ipsis incunabilis enutritus, et in Legis scientia super suos coætaneos eruditus, novissime legalium sacrificiorum mysteria Spiritu revelante

¹ Hebr. ix, 11, 12.

cognoscens (1), amoto cortice litteræ occidentis, ad spiritualis intelligentiæ medullam se transtulit; ostendens sanguinem Christi ad remissionem peccatorum, ad emundationem scelerum majoris esse efficaciam et virtutis quam fuerit hircorum et taurorum sanguis, qui de mandato Legis populi inquinamenta mundabat. Unde et idem Apostolus adjungit: « Si enim sanguis hircorum et taurorum, et cinis vituli inquinatos emundat, quanto magis sanguis Christi¹? » Animalium enim sanguis, qui effusionem sanguinis Christi significabat, poterat quidem inquinatos a lepræ macula emundare, poterat populum a maledicto Legis absolvere, sed peccatorum veniam præstare non poterat. Sed sanguis Agni immaculati, qui per Spiritum sanctum semetipsum Deo Patri hostiam obtulit, totius mundi peccata abstulit, ab operibus mortuis nostras conscientias emundavit, et populum a maledicto Legis seu maledictione absolvit. « Christus enim, ait Apostolus, pro nobis maledictum crucis factus est (2), ut nos de maledicto Legis liberaret². » Unde et in hujus veri sacrificii significatione multæ in Veteri Testamento hostiæ sunt oblatae, ut effusio sanguinis Christi non putaretur inefficax, non videretur inutilis, quæ Prophetarum vocibus longe fuerat ante prædicta, et tot legalibus hostiis præsignata, ut novissime in fine sæculorum prophetia in lucem, umbra in veritatem, Lex in Evangelium verteretur, et multiplices victimarum veterum cessante mysterio, singularis et nova hostia novo imponeretur altari.

II. Inde est quod in hujus veræ hostiæ præfiguratione, quandoque hircus, quandoque vitulus, quandoque vitula rufa in Lege jubetur offerri. Hircus autem in Scripturis, quia immundum est animal, pro peccato sæpe accipitur. Et Christus pro nobis hircus factus est, dum in similitudine carnis peccati apparuit, ut « De peccato damnaret pecca-

¹ Hebr. ix, 13. — ² Galat. iii, 13.

(1) Cod. male cognoscas. — (2) Legitur in Vulgata: Christus nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictum. Sermonis auctor ubique sensum potius Scripturæ affert quam verba.

» tum¹, » et opus diaboli, de diaboli opere solveretur. Ipse est etiam vitulus, qui pro nobis in ara crucis Deo Patri oblatu, humani generis debitum solvit, et antiqui facinoris cautionem pio cruore delevit. Ipsa est etiam vitula rufa, cujus cinis aspersus inquinatos sanctificat: unde et in Levitico (1) ad Moysen dicitur: « Accipient, inquit, a te vitulam rufam sine vitio, et cui non sit impositum jugum, » et dabis eam ad Eleazarum sacerdotem, et ejicient eam » extra castra in locum mundum, et occident eam in conspectu ejus, et Eleazar asperget contra faciem tabernaculi » Testimonii de sanguine ejus septies, et cremabunt eam in conspectu ejus; et pellis, et caro, et sanguis cum stercore ejus cremabitur². » Hæc autem quæ scripta sunt, dilectissimi, « In figura contingebant illis, sed scripta sunt » propter nos, in quos fines sæculorum devenerunt³. » Christus enim secundum infirmitatem assumptæ carnis est vitula. Nam per vitulam, quæ sexûs feminei est, Dominicæ Incarnationis infirmitas figuratur. Christus enim mortuus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute. Hæc autem vitula rufa est, sanguine scilicet passionis cruentata; ex Salvatoris enim latere diro mucrone lanceæ vulnerato, nostræ salutis pretium emanavit, et immaculati Agni candida membra roseo rubore perfudit; unde et in Canticis dicitur: « Dilectus meus » candidus et rubeus⁴; » candidus quidem ex divinitate, rubeus ex sanguine passionis. Et per Prophetam ei dicitur: « Quare rubra sunt vestimenta tua quasi calcantium in torculari⁵. » In torculari enim crucis positus, et passionis dolore, quasi quodam lapide pressus, assumptæ humanitatis vestimenta, effusione sui sanguinis rubere fecit. Hæc etiam vitula, quæ sine vitio esse debet, et cui non sit su-

¹ Rom. viii, 3. — ² Num. xix, 1-6. — ³ 1 Cor. x, 11. — ⁴ Cant. v, 10. — ⁵ Isai. lxxii, 2.

(1) Hæc verba in Levitico non reperiuntur, sed sunt ex Numeris deprompta, non ad verbum, sed quantum ad sensum attinet. Vide super hanc comparisonem benedictionem cerei in Sabbato sancto, quæ S. Ambrosio tribuitur.

perpositum jugum, illum profecto significat, « Qui peccatum non fecit, nec dolus inventus est in ore ejus¹, » cui quidem peccati jugum nullatenus fuit impositum. Ex carne quippe humana sine peccati delectatione conceptus ab immaculatæ matris utero exiit alienus a culpa, et ab omni peccati jugo factus est liber. Hæc autem vitula extra castra educta debebat in conspectu omnium immolari. Christus enim extra civitatis mœnia ob culpas suorum facinorum diruendæ, ad crucis supplicium est deductus, et in conspectu totius populi immolatus. Dignum quippe erat, ut in conspectu omnium pateretur, qui pro salute omnium erat moriturus.

III. Vos igitur, dilectissimi, quos non « Taurorum et » hircorum sanguis emundat, » quos non « Cinis vitulæ aspersus sanctificat, » sed Agni immaculati impollutus sanguis effusus, a jugo vetustæ servitutis absolvit, recurrentia Dominicæ passionis tempora cum summa devotione suscipite, pretium sanguinis Christi, qui pro vobis effusus est, agnoscite, Christum pro vobis in ara crucis positum, oculis mentis aspiciate, et ei qui pro vobis passus est, afflictione corporis membra vestra cum vitiis et concupiscentiis mortificantes, vitiorum mortificatione compatimini. Si enim compatimini, et conregnabitis. Veterem hominem cum suis actibus in crucis ligno confixum reviviscere non sinamus. Omne peccati corpus destruamus in nobis, ut ultra non serviamus peccato. Mutatione vitæ sepeliatur cum Domino, et cum eo in vitæ novitate resurgamus. Si enim mortui sumus cum Christo, credimus quia simul vivemus cum illo, qui vivit cum Patre per omnia sæcula sæculorum. Amen.

¹ Isai. lvi, 9, et 1 Petr. ii, 22.

SERMO XXXIX.

De Passione Domini III.

Habetur hic sermo in Bibl. Ædil., cod. x, fol. 1; sit in appendice, propter easdem rationes, ac illi qui superius leguntur, post sermonem præcedentem cum numero de Passione Domini x.

SYNOPSIS.

I. Christi quanta impropria. II. Non delectemur in carne. III. Portanda cum Christo impropria. IV. Eliseus imago Christi, cum a pueris contemnitur. V. Sic et Noë a Cham filio inhonoratus. V. Exhortatio moralis.

I. QUANTO enim (1) beneficium sæpius, fratres, memoratur, tanto plus animus in amorem benefactoris inflammatur. Recordari igitur, fratres, sæpe debemus, quantum improprium pro nobis passus sit Dominus, qui, cum ad turpem mortem duceretur, quasi vilissimus virorum, extra civitatem ejectus est, crucem portans, quam duo fere homines, ut arbitror, portare minime potuissent, et inter latrones crucifixus est, in (2) loco Calvariæ, in quo loco, ut ait sanctus martyr Cyprianus, Abraham immolavit Isaac. Sic enim immolatus est Christus, ut latro credatur (3). Sicut stultus, veste alba indutus est; sicut homo, barba pilatus est; sicut latro, cum latronibus deputatus est, in tantum ut non homo, sed «Opprobrium hominum et ab-

(1) Ex hac voce credendum est hunc sermonem esse alterius sequelam.—
(2) Cod. et in. — (3) Id. velatur.

jectio plebis¹ » videretur. Licet tamen Judæi prava intentione hoc fecerint, prius tamen Dominus magna dispensatione hoc fieri voluit. Non solum enim in hoc genere mortis redemptionem voluit hominibus dare, sed etiam vitam nostram informare; non enim sine causa voluit crucifigi potius quam lapidari, vel alio genere supplicii puniri.

II. Quod ut nos debeamus (1) intelligere, Apostolus docet: «Exeamus ad eum extra castra²;» videamus, fratres, quomodo debeamus exire, ex (2) quibus castris, et quod improprium portare debeamus (3). Quamdiu enim, fratres, «In hoc mortali corpore vivimus, a Deo peregrinamur³.» Sumus enim in his corporibus quasi in castris, bellantes contra spirituales inimicum. Sed in his castris, scilicet in carne, non est delectandum, quia «Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus, quia si secundum carnem vixeritis, moriemini⁴.» Exeamus ergo ab his castris, ut non subjiciamur carni. Debet enim caro servire, non imperare, quia «Væ civitati cujus servus dominabitur⁵.» Castigare igitur carnem debemus, et in servitutem redigere, id est, ut serviat animæ. Qui ergo vult ire post Christum, «Abneget semetipsum⁶,» scilicet propriam corporis voluntatem. Nam «Si oculus tuus scandalizat te, erue eum⁷;» non gladio, sed mente eum et facto fortiter claudere, ne quæ placita sunt ei videat. Sic etiam abscindere pedes debemus, ne discurrant, et manus⁸, ne illicita tangant. Sic et aures ne nequam (4) audiant; et sic extra castra, scilicet extra carnem nostram, exhibimus.

III. Audivimus modo, fratres, quomodo debeamus exire, audiamus nunc quomodo debeamus impropria portare. Ait enim Veritas incarnata: «Tollat crucem suam et se-

¹ Psal. xxi, 7. — ² Hebr. xiii, 13. — ³ 2 Cor. v, 6. — ⁴ Rom. viii, 12
13. — ⁵ Eccle. x, 16. — ⁶ Luc. ix, 23. — ⁷ Matth. v, 29. — ⁸ Ibid. 30.

(1) Cod. quod aliud nos debemus. — (2) Id. et. — (3) Id. debemus. —
(4) Id. ne nequa.

« quatur me¹. » Quid est enim tollere crucem, nisi pœnitentiam agere? Hoc tormentorum genus Dominus tollere voluit, ut inde formam vivendi tollamus. Aspicite ergo in cruce pendentem; nam ipsum videmus impotentem propter nos membra sua ad aliquas actiones dirigere, qui solo verbo cuncta creavit; eodem et nos (1) modo debemus crucifigere, ut nec pedes, nec manus, nec aliquod membrum corporis aliquam nequitiam possit agere, nec cogitare cum sensu. Tollamus ergo crucem pœnitentiæ, vitia crucifigentes. Duobus enim modis tollitur crux, vel cum caro propter pœnitentiam maceratur, vel cum proximo patienti compatimur (2). Sed non sufficit tollere crucem, nisi sequamur eum; ideo ait Dominus: « Et sequatur me. » Non enim omnis qui portat crucem, sequitur Christum; nam latro crucem portavit, et reus extitit. Ille vero Deum sequitur, et Domini crucem vere portat, qui vitia carnis optime conculcat sponte: hic vere (3) moritur mundo, hic vere crucifigitur mundo. Talis fuit Apostolus qui dicebat: « Mihi mundus crucifixus est, et ego mundo². » Scire namque, fratres, vos credo, quod duos legimus crucem Christi portasse; scilicet portavit Simon Cyrenæus veniens de villa³, sed primo Christus sponte portavit, et mortuus est in ea. Simon significat illos, qui sponte non agunt pœnitentiam, et ideo coacti in bono, cum Christo in cruce mori (4) non possunt; isti sunt velut Simon, qui non sponte crucem Christi portavit, nec in ipsa mortuus est.

IV. Audivimus, fratres, jam Christi improprium, audiamus modo quomodo fuerit præfiguratum. Legitur enim de Eliseo propheta, quod dum ascenderet in montem sequebantur eum quidam pueri clamantes et vituperantes eum, et dicentes: « Ascende, calve⁴. » Sed oratione sancti

¹ Luc. ix, 23. — ² Galat. vi, 14. — ³ Luc. xxiii, 26. — ⁴ 4 Reg. ii, 23.

(1) Cod. *denique*. — (2) Id. *compatiamur*. — (3) Id. *vero*, et sic deinceps. — (4) Id. *novi*.

viri facta, venerunt duo ursi de sylva et devoraverunt illos. Eliseus, fratres, Christus est, qui calvus est, et omni peccato privatus; capilli enim membra sunt hominis absque sensu, per quos superflua significantur; pueros vero Judæos esse intelligo, qui Eliseum, Christum deridebant in monte Calvariæ ascendentem: tamen duo ursi venerunt de sylva Romanorum, scilicet Vespasianus et Titus de gentilitate, post mortem Christi annis quadraginta, et devoraverunt pueros Judæos.

V. Igitur, fratres, cavere debemus ne Christum deludamus in membris, scilicet in suis fidelibus, ne maledictioni Cham subjaceamus. Legitur enim quod Noë tres filios habuit, scilicet Sem, Cham et Japheth. Noë plantavit vineam, et de vino illius inebriatus est, dormiitque in tabernaculo, detectis virilibus¹. Videns autem Cham filius Noë patrem suum detectum, derisit et denunciavit fratribus. Duo vero fratres hoc audientes, processerunt cum pallio versa facie pergentes, ne patris turpitudinem viderent. Pater vero cum didicisset (1) hæc, maledixit non Cham, sed Chanaan filium ejus, et ait: « Maledictus sit Chanaan; servus sit fratrum suorum². » Noë, qui quies interpretatur, Christum significat. Vineam quam plantavit significat Judæos, qui dederunt illi (2) vinum passionis; obdormivitque in cruce, et tunc discooperta sunt et denudata membra ejus. Duo fratres sunt duo populi, Judæus scilicet et Paganus, qui videntes patrem in cruce denudatum, unus accessit ad Pilatum, ut de cruce elevaretur, et alter linteamina candida detulit (3), ut eum involverent et eum cooperirent.

V. Oh! quid ergo, fratres, faciemus, si crucem Christi non portamus? Sunt enim quidam ex nobis, qui in castris suis nimis periclitantur, quia in castro carnis nimis delectantur, quidam circa divitias, quidam circa libidinem,

¹ Gen. ix, 20, et seqq. — ² Ibid. 25.

(1) Cod. *didisset*. — (2) Id. *sibi*. — (3) Deest verbum *detulit* in cod.

quidam circa gulositatem, quidam circa gloriam mundi hujus. Tales Christi crucem non portant, tales Christi passionem non plorant, tales Christum velatum, consputum, derisum, ligatum, flagellatum, alapatum, spinis coronatum, clavis perforatum, aceto et felle potatum, lancea perforatum non considerant. O divites, quid agitis? cur superbitis? cur vos extollitis putantes vos esse beatos? an ignoratis, quod nihil infelicius felicitate peccantium? Audite quod dictum est diviti ardenti in flamma: « Recordare » quod recepisti bona in vita tua¹. » Credite ergo, fratres, credite quod hic et in futuro gaudere non potestis. Sunt etiam et alii inter nos, qui, licet divites non sint, divites esse cupiunt. Tales consueti sunt dare ad usuram et rapere; tales miseri sunt in præsenti, et miseriore erunt in futuro; qui licet deprædando et usuram faciendo videantur ditari, de malis tamen acquisitis fere gaudere poterit tertius hæres. « Væ, væ, qui deprædaris, quia et tu nequius depræda- » beris². » Væ qui in præsenti lupus factus es, quia et in futuro esca luporum eris. Tales non solum homines, sed etiam Deum deprædari conantur, ecclesias expoliantes et incendentes. Surgat contra istos Apostolus, et dicat: « Qui » violaverit (1) templum Domini, disperdet eum Dominus³. » Tales, sive clerici, sive laïci sint, lupi rapaces⁴ appellandi sunt, et tanquam lupi a consortio ovium expellendi; « Ne etiam tanquam leo rugiens⁵, » devorent perseverantes in fide; a quibus nos liberet ipse, qui hodie pro salute mundi mori dignatus est. Amen.

¹ Luc. xvi, 25. — ² Isaï. xxxiii, 1. — ³ 1 Cor. iii, 17. — ⁴ Matth. vii, 15. — ⁵ 1 Petr. v, 8.

(1) Cod. voluerit.

SERMO XL.

De Passione Domini IV.

Idem ejus sermonis fons, ac præcedentium, nec dissimiles illum rejiciendi in appendicem rationes. Legitur enim in Bibl. Ædil., cod. x, fol. 22. Locus ejus post præcedentem cum numero de Passione Domini xi.

SYNOPSIS.

I. Caro ancilla, animæ dominæ vult dominari. II. Quinque ministros habet, qui sunt quinque sensus, quos vicit Christus in cruce. III. Argumento adaptatur Gabaonitarum historia. IV. Et postes agni pascalis sanguine linitæ. V. Et Petro demissum linteamen. VI. Nunquam deest persecutio.

I. ANTE Christi passionem, fratres dilectissimi, hostem pessimum (1) habebamus, qui totum orbem subverterat, et cum ancilla esset, dominam (2) tamen inservire cogebat. Et quæ erat hæc ancilla, nisi Agar caro, quæ semper concupiscebat adversus spiritum? Ideo, fratres, bene dicebat Paganus ille, qui dicebat: « Nulla pugna gravior » illa scilicet quæ inimicum suum portat et pascit, quando » etiam ei omnia bona facit, et ipse mala pro bonis semper » retribuit. » Talis inimicus caro nostra est, quæ quanto magis nutritur, tanto magis gloriatur; quæ quanto magis ei blanditur, tanto magis inflatur, et adversus animam insurgit.

(1) Cod. peximum. — (2) Id. Domina.